

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

УДК 330.342

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ ЯК НАПРЯМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Т.В. Олексюк.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

© Олексюк, Т.В., 2014.

Стаття отримана редакцією 20.11.2014 р.

Вступ. Одним з ключових елементів стратегії економічного зростання в Україні є динамічний розвиток підприємств машинобудування. Проте сучасний стан економіки України характеризується диспропорціями та нестабільністю умов функціонування підприємств машинобудування, зокрема спадом обсягів виробництва. Так, за статистичними даними [14], обсяги реалізованої промислової продукції в 2013 р. зменшилися на 1,5% порівняно з 2014 р. Фінансово-економічна криза спричинила обмеженість фінансових ресурсів підприємств машинобудування, що уповільнює темпи їх розвитку. Тому визначення пріоритетів і перспектив, адекватне формування цілей розвитку підприємств машинобудування з урахуванням наявного ресурсного забезпечення потребує запровадження стратегічного підходу, який допоможе свідомо зорієнтувати керівництво на осмислення розвитку підприємства крізь призму головної мети, розглянути його в контексті зовнішнього середовища, поєднати найважливіші та різнотермінові цілі (стратегічні, тактичні) в єдине ціле, що забезпечить на цій основі синергетичний ефект від їх узгодженої взаємодії. Отже, дослідження окремих аспектів забезпечення фінансової безпеки на підприємствах машинобудування та формування ефективної стратегії управління є актуальним і своєчасним завданням.

Огляд останніх джерел досліджень та публікацій. Проблемам формування стратегії підприємства й забезпеченню його фінансової безпеки присвятили свої праці такі вчені-економісти: О. Ареф'єва [2], І. Бланк [6, 7], В. Василенко [8], В. Золотогоров [18], Д. Кемпбел [17], Дж. Куїнн [16], А. Наливайко [20] та інші. Проте окремі аспекти забезпечення фінансової безпеки підприємств машинобудування з позиції стратегічного управління залишаються не досить дослідженими і потребують більш ґрунтовного вивчення.

Виходячи з вищенаведеного, **метою статті** є обґрунтування теоретичних аспектів формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування, що створить їм підґрунтя самозбереження, гнучкості та орієнтації на майбутні зміни.

Основний матеріал і результати. Нестабільність умов функціонування підприємств машинобудування, обумовлена підвищенням рівня мобільності зовнішніх чинників і посиленням їхнього впливу на внутрішнє середовище, заважає стабільній їх діяльності та викликає необхідність вибору ефективної стратегії управління на основі технологічних, соціальних, економічних перетворень. У теорії стратегічного управління поняття «стратегія» посідає центральне місце. Для розуміння змісту цього поняття необхідно розглянути його гносеологічні основи. З давньогрецької мови поняття «стратегія» походить від слова *stratos* - армія, *agos* - я управляю. Спершу воно означало мистецтво або науку бути полководцем. Так, у

Стародавньому Китаї в період 480 рр. до н.е. була написана книга «Мистецтво війни», в якій зазначалося, що стратегія була невід'ємним елементом світогляду людей [1]. У ХХ столітті сформувався розширене трактування класичного змісту поняття «стратегія». Певною мірою воно узагальнене в працях Джеймса Брайана Куїнна. Цей відомий учений розкриває зміст поняття стратегії як:

паттерн, тобто план, що інтегрує головні цілі (ідеї розвитку) об'єкта, його політику та дії в єдине ціле; у такому випадку правильно сформульована стратегія дозволяє впорядкувати й розподілити тією чи іншою мірою обмежені ресурси ефективним і правильним способом на основі внутрішньої компетенції, передбачення змін у зовнішньому середовищі та врахування можливих контрдій опонентів;

цілі (чи завдання) – коли висвітлюються намічені результати, яких необхідно досягти, але нічого не говориться про те, як це буде зроблено; при цьому багатоманітність завдань вимагає їх упорядкування в певну ієрархію, на вершині якої розташована головна мета (суперстратегія);

політики – правил чи директив, що визначають межі дій (функціонування) об'єкта, явища, процесу; такі правила дуже часто приймають форми розв'язання конфліктів між конкретними завданнями;

програми – документа, що визначає кожний послідовний крок дій (функціонування) об'єкта, явища, процесу для досягнення головних завдань;

рішень – дій, що визначають загальний напрям розвитку об'єкта, явища, процесу з метою збереження життєздатності в умовах непередбачуваності оточення чи зовнішнього середовища; саме вони окреслюють реальні завдання, допомагають виявити межі та ефективність діяльності (функціонування) [16].

Отже, використання стратегії як ключової складової стратегічного управління зумовило необхідність конкретизувати її сутність (табл. 1) та дозволило автору виділити три основні підходи до визначення стратегії підприємства.

Таблиця 1

Підходи авторів до визначення сутності поняття «стратегія»

Автор, джерело	Визначення поняття «стратегія»	Підхід
1	2	3
А. Градова [25]	Набір правил і прийомів, за допомогою яких досягаються цілі розвитку підприємств.	Спосіб дій
В. Ефремов [16]	Спосіб дій, який обумовлює цілком визначену і відносно стійку лінію поведінки в досить тривалому інтервалі.	
А. Томпсон [14]	Комбінація із запланованих дій і швидких рішень з адаптації до нових досягнень промисловості і нової диспозиції на полі конкурентної боротьби.	
А. Наливайко [20]	Встановлений набір напрямів діяльності (цілей і способів їх досягнення), що передивляється для забезпечення стійкої відмінності і прибутковості.	
В. Лунев [19]	Прийняті її вищим керівництвом напрямки або способи діяльності для досягнення важливого результату, що має довгострокові наслідки.	
В. Золотогоров [15]	Мистецтво управління суспільною, політичною боротьбою, загальний план її ведення, що виходить із конкретних умов даного етапу розвитку суспільства (підприємства).	
В. Белошарпа [5]	Об'єднаний план, який зв'язує всі складові елементи фірми і різні аспекти її діяльності.	План дій
Е. Уткин [24]	План дій фірми для досягнення ринкового успіху і, якщо можливо, придбання конкурентної переваги над фірмами-суперниками.	
І. Бланк [6]	Формування системи довгострокових цілей діяльності підприємства і вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення.	Цільовий
О. Ареф'єва [2]	Постановка середньострокових та довгострокових цілей, які полягають в максимізації вигоди (перш за все доходу й прибутку).	
Стратегія – це якісно визначений напрямок діяльності підприємства, який стосується його розвитку та методів і способів, що супроводжують його у довгостроковій перспективі.		

Як видно з табл. 1, перший підхід – цільовий, в якому звертається увага на формуванні стратегічних цілей підприємства. Другий підхід – спосіб дій, або спосіб поведінки. При цьому підході автори [14, 16, 19, 20, 25] вважають, що ключовою складовою стратегії є чітке визначення лінії поведінки підприємства, що з урахуванням специфіки мінливого зовнішнього середовища підприємства забезпечить йому досягнення поставлених цілей. Третій підхід – план дій, тобто основним завданням є виокремлення ключових елементів стратегії, що створить певні конкурентні переваги. А.А. Томпсон та А.Дж. Стрікланд у роботі [23] відзначають, що стратегію найкраще розглядати «як комбінацію із запланованих дій і швидких рішень з адаптації до нових досягнень промисловості та нової диспозиції на полі конкурентної боротьби». Елемент незапланованості завжди наявний у будь-якій стратегії, що і відрізняє її від визначеного плану. Сформована стратегія може втілитися в конкретну програму дій, тобто матеріалізуватися у формі стратегічного плану.

Отже, стратегія визначає напрям, що приводить до кінцевого результату, з урахуванням різних факторів та обмежень зовнішнього середовища; вона полягає у забезпеченні тривалого всебічного прогресу стратегії й виходить з усвідомлення причин його виникнення і закономірностей розвитку. Багатоплановість поняття «стратегія» дозволяє автору розглядати його як якісно визначений напрямок діяльності підприємства, який стосується його розвитку та методів і способів, що супроводжують його у довгостроковій перспективі.

Ключовий елемент стратегії – це стратегічні рішення, які є результатом процесу пошуку способів та напрямів розв'язання виробничо-господарської ситуації, містять у собі правову, організаційну, економічну, психологічну та соціальну складові та приводять до певних наслідків [22]. Відповідно до мети діяльності підприємства економічна складова передбачає розроблення управлінського рішення з урахуванням оптимального використання стратегічних ресурсів. Г. Атаманчук визначає, що «управління починається тоді, коли в будь-яких взаємопов'язаних стосунках, явищах, процесах наявний свідомий початок, інтерес та знання, цілі, енергія, дії людини» [3]. Тобто управління виникає, коли є потреба в розподілі та узгодженні діяльності людей.

Поняття «управління» характеризується значною кількістю трактувань та інтерпретацій; воно охоплює безліч явищ, відношень і процесів. Розглянемо деякі з них. Так, Д. Гвішиані в роботі «Організація й управління» [11] визначає управління як організацію цілеспрямованих дій та виділяє ознаки, які притаманні управлінню взагалі: причинний зв'язок елементів у системі, наявність підсистем і параметра, що управляє, зберігання та перетворення інформації, спрямованість та зворотний зв'язок. Інші дослідники визначають управління як «цілеспрямований програмований чи довільний вплив на об'єкти для досягнення кінцевої мети за допомогою процесорів, явищ, процесів, коли є з ними взаємодія в режимі детермінованої чи довільної програми/регламенту» [7]. Зазначимо, що таке визначення розкриває поняття з позиції впливу на об'єкти для досягнення кінцевих результатів відповідно до потреб та інтересів.

З точки зору розвитку підприємства, на думку автора, більш змістовним є поняття, запропоноване професором О. Расвєневою: «управління – процес, або функція, яка відбувається лише за допомогою спеціального апарату, який відповідає за збереження, цільове використання ресурсів, здійснює контроль за роботою виконавців щодо виконання програми бізнес-плану та господарських операцій технологічного процесу підприємницької діяльності» [22]. Таким чином, управління – це цілеспрямований вид діяльності щодо впливу на керований об'єкт за допомогою обраних методів.

Саме від системи управління залежить реалізація стратегії підприємством; основною метою стратегії управління підприємства є забезпечення його ефективної діяльності та розвитку на довгострокову перспективу. Справедливо відмічає автор роботи [26], що відсутність оптимально розробленої стратегії управління підприємством, адаптованої до можливих змін зовнішнього середовища, призводить до того, що управлінські рішення окремих структурних підрозділів підприємства носять різноспрямований характер, виникають протиріччя і знижується ефективність управлінської діяльності в цілому. Визначення поняття «стратегія управління» наведено в табл. 2.

Визначення поняття «стратегія управління» в науковій думці

Автор, джерело	Визначення поняття «стратегія управління»
Ю. Лукіна [18]	Сукупність дій і послідовність прийнятих рішень, що дозволяють оцінити, проаналізувати й виробити необхідну систему впливу для реалізації обраної стратегії організації.
В. Василенко [8]	Загальна стратегія розвитку організації, яка реалізується через функціональні стратегії, в тому числі стратегію маркетингу; стратегію розвитку виробництва; стратегію інновацій; фінансову стратегію; інвестиційну стратегію; стратегію організаційного забезпечення системи управління діяльністю підприємства.
Ю. Якутін [26]	Процес, що включає в себе кілька етапів, у тому числі: постановку цілей реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства, визначення її пріоритетних напрямів та форм, оптимізацію структури формованих інвестиційних ресурсів, їх розподіл і використання, вироблення політики управління за найбільш важливими напрямками фінансово-господарської діяльності організації, підтримка взаємин із зовнішнім економічним середовищем.
Р. Баттрик [4]	Сукупність взаємопов'язаних управлінських процесів, що логічно впливають один з одного при стійкому зворотному зв'язку і взаємному впливі кожного процесу на всі інші процеси та на їх сукупність в цілому.
В. Винокуров [9]	Пріоритетний якісно і кількісно визначений напрям дій у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства, необхідний для досягнення довгострокових цілей з урахуванням стратегічних цілей розвитку підприємства і його ресурсних можливостей.
Ю. Путятін [21]	Система цілей управління, які визначаються ідеологією та загальними завданнями розвитку підприємства, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення.

Виходячи з наведених у табл. 2 понять, можна сказати, що стратегія управління є послідовністю прийняття рішень та дій, направлених на ефективне використання наявних ресурсів підприємства, які дозволяють йому в певному інтервалі часу досягти поставлених цілей завдяки виробленню відповідної системи впливів. Призначення стратегічного управління – це використання вже існуючої стратегії управління підприємства для досягнення конкретних довгострокових цілей.

Розроблення ефективної стратегії управління набуває особливого значення в умовах фінансової кризи, коли постає необхідність у забезпеченні фінансової безпеки підприємств машинобудування. У загальному випадку фінансову безпеку розуміють як певний механізм, що забезпечує стабільність фінансової системи господарського суб'єкта шляхом використання захисних фінансових інструментів, її ефективність шляхом організації раціонального використання фінансових ресурсів [20]. На нашу думку, таке визначення є не досить повним.

Так, Т. Ганущак під фінансовою безпекою підприємства розуміє стан захищеності від загроз, що виникають у процесі його функціонування та розвитку як суб'єкта фінансових відносин [10]. Цей підхід, зорієнтований на захист від загроз зовнішнього середовища, він ураховує лише частину негативних чинників діяльності підприємства, пов'язаних з функціонуванням у навколишньому середовищі.

З фінансової точки зору доречним є визначення досліджуваного поняття Л. Донець та Н. Ващенко, які вважають, що фінансова безпека – це стан ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат за цінними паперами підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку [13]. Таке трактування поняття дає уявлення про цілі й сутність фінансової безпеки, важливі чинники, що впливають на забезпечення фінансової безпеки.

Як зазначає відомий учений І. Бланк у роботі [7], «фінансова безпека – це кількісно та якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, параметри якого

визначаються на основі його фінансової філософії й створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному та перспективному періодах». Таке визначення дає не тільки найбільш повну характеристику цього явища, а й зазначає мету фінансової безпеки підприємства – підтримка стійкого зростання підприємства в поточному та перспективному періодах, що потребує формування стратегії управління фінансової безпеки підприємств машинобудування.

Таким чином, фінансова безпека – це фінансовий стан або система умов, які направлені на забезпечення стабільної захищеності пріоритетних фінансових інтересів підприємства від потенційних і реальних загроз внутрішнього та зовнішнього середовища, а також створення передумов генерування, збереження, зростання ринкової вартості й конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Функціонування підприємств машинобудування здійснюється в умовах постійної взаємодії факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Ці фактори впливають на формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства машинобудування й можуть бути нерегульованими. Визначення внутрішніх факторів (сфера та напрями діяльності, галузева приналежність, організаційно-правова форма, розмір підприємства й ін.) дозволяють визначити ймовірність їхнього ефективного використання.

На формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування також впливають соціально-економічні та політичні фактори. Їх функціонування в нестійких економічних умовах призвело до появи виробничих потужностей, що незатребувані, морального й фізичного старіння основних фондів, неефективності та недоцільності використання виробничих ресурсів. Частина підприємств машинобудування, що втратили ринки збуту, отримують необхідні матеріали й сировину на умовах кредитування та не можуть їх сплачувати, тому що не можуть реалізувати товари й послуги власного виробництва. Низький рівень інвестиційної привабливості підприємств машинобудування призводить до відтоку інвесторів через високі ризики (незахищеність прав власності, значні ризики втрати коштів, нестійкий фінансовий стан підприємств). Постійний контроль та моніторинг стратегії управління фінансовою безпекою забезпечує своєчасні зміни ній. Це дозволяє підприємствам машинобудування з мінімальними витратами змінити напрям фінансового розвитку, притаманний конкретній ситуації. При контролі за реалізацією такої стратегії кількість використовуваних показників повинна бути мінімально достатньою для того, щоб сформулювати повну уяву про поточний фінансовий стан підприємств машинобудування.

Висновки. В умовах поглиблення кризових явищ в економіці країни підприємства машинобудування постійно стикаються з різноманітними фінансовими проблемами, що зумовлює необхідність передбачення їх майбутнього стану, що можливо тільки при формуванні ефективної стратегії управління фінансовою безпекою. Виходячи з вищевказаного, можна зауважити, що підвищення рівня фінансової безпеки підприємств машинобудування забезпечить їх розвиток у стратегічній перспективі. Отже, стратегія управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування являє собою процес послідовної реалізації стратегічних рішень, який базується на комплексі взаємопов'язаних дій і заходів, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки, що дозволяє проаналізувати, оцінити та розробити чітку систему впливу на діяльність підприємств, що сприятиме продукуванню ефективних управлінських заходів у фінансовій сфері діяльності підприємства з метою демонстрування стійких позицій на цільових ринках та створюватиме підґрунтя для розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Перспективним напрямом дослідження є нові аналітичні технології, які базуватимуться на використанні системи показників, що відображають фінансові параметри рівнів ефективності діяльності підприємств, та слугуватимуть об'єктивною основою формування сценаріїв стратегії управління фінансовою безпекою. Це повинно створити методичну основу для подальших наукових досліджень, що можуть розвиватися за багатьма напрямками, оскільки матимуть вагоме наукове підґрунтя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 2005. – 178 с.
2. Ареф'єва О.В. Стратегічне забезпечення життєвого циклу підприємства / О.В. Ареф'єва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 3(81). – С. 43 – 50.
3. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: курс лекций / Г.В. Атаманчук. – 4-е изд.; стер. – М.: Омега – Л, 2006. – 584 с.

4. Баттрик Р. Техника принятия эффективных управленческих решений / Р. Баттрик; пер. с англ. А. Романченко; под. ред. В. Н. Фунтова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 413 с.
5. Белошапка В.А. Стратегічне управління: принципи і міжнародна практика / В.А. Белошапка, Г.В. Загорій. – К.: Абсолют-В, 1998. – 352 с.
6. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / И.А. Бланк. – К.: ИТЕМ Лтд, АДЕФ - Украина, 2006. – 195 с.
7. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.
8. Василенко В.О. Стратегічне управління підприємством: навч. посіб. / В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 400 с.
9. Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии / В. А. Винокуров. – М. : Центр экономики и маркетинга, 2006. – 458 с.
10. Ганущак Т.В. Оцінка фінансової безпеки підприємства / Т.В. Ганущак // Вчені записки Університету «КРОК». – К., 2009. – Вип. 1. – С. 45 – 52.
11. Гвишиани Д.М. Организация и управление // Избр. труды по философии, социологии и системному анализу / Д.М. Гвишиани; под. ред. Ю.С. Попкова, В.Н. Садовского, А.А. Сеитова. – М.: Канон РООИ «Реабилитация», 2007. – 672 с.
12. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> – Назва з титул. екрана.
13. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
14. Ефремов В.С. Стратегия бизнеса. Концепция и планирование: учебное пособие / В.С. Ефремов. – М.: Финпресс, 1998. – 192 с.
15. Золотогоров В.Г. Инвестиционное проектирование: учеб. для вузов / В.Г. Золотогоров. – Минск: Книжный дом, 2005. – 365 с.
16. Куинн Дж.Б. Стратегии перемен / Г. Минцберг, Дж.Б. Куинн, С. Гошал / Стратегический процесс: пер. с англ. под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2001. – С. 23 – 24.
17. Кэмпбел Д. Стратегический менеджмент / Д. Кэмпбел, Д. Стоунхаус. – М.: Проспект, 2003. – 334 с.
18. Лукіна Ю.В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю.В. Лукіна // Фінанси України. – 2006. – № 3. – С. 113-118.
19. Лунев В. Тактика и стратегия управления фирмой: учеб. пособие / В. Лунев. – М.: Финпресс, 1997. – 356 с.
20. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: монографія / А.П. Наливайко. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
21. Путятін Ю.О. Фінансові механізми стратегічного управління розвитком підприємства: монографія / Ю.О. Путятін, О.І. Пушкар, О.М. Тридід. – Х.: Основа, 1999. – 488 с.
22. Раєвська О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія / О.В. Раєвська. – Х.: ІНЖЕК, 2006. – 496 с.
23. Томпсон А.А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа: [учеб. пособие] / А.А. Томпсон, А.Дж. Стрикленд III; пер. с англ. А.Р. Ганиевой, В.Ю. Дроздова, А.Г. Завады [и др.]. – 12-е изд. – М.: Вильямс, 2008 – 924 с.
24. Уткин Е.А. Управление фирмой / Е.А. Уткин. – М.: Акалис, 1996. – 516 с.
25. Экономическая стратегия фирмы: учебное пособие; под ред. А.П. Градова. – СПб.: Специальная литература, 1995. – 184 с.
26. Якутін Ю.С. Покращення стратегії управління підприємством як фактор удосконалення конкурентоспроможності / Ю.С. Якутін // Вісник Донбас. держ. машинобуд. акад.: зб. наук. пр. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – № 1 (5). – С. 110 – 116.

УДК 330.342

Олексюк Тетяна Василівна, аспірантка кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». **Фінансова безпека підприємств машинобудування як напрям стратегічного управління.** Розглянуто теоретичні аспекти формування стратегії управління фінансовою безпекою на підприємствах машинобудування, спрямованої на забезпечення адекватності управлінських заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища та демонстрування стійких позицій на цільових ринках. Уточнено сутність понять «фінансова безпека», «стратегія», «стратегія управління», показано багатоаспектність та багатоплановість цих визначень. Обґрунтовано необхідність формування стратегії управління

фінансовою безпекою підприємства, що сприятиме продукуванню ефективних управлінських рішень у фінансовій сфері діяльності підприємства та створюватиме підґрунтя для розвитку підприємств машинобудування в умовах нестабільного та мінливого середовища у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: фінансова безпека, стратегія, управління, стратегія управління, підприємства машинобудування.

УДК 330.342

Олексюк Татяна Васильевна, аспирантка кафедры экономической кибернетики и маркетингового менеджмента. Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт». **Финансовая безопасность предприятий машиностроения как направление стратегического управления.** Рассмотрены теоретические аспекты формирования стратегии управления финансовой безопасностью на предприятиях машиностроения, направленной на обеспечение адекватности управленческих решений внутренним и внешним изменениям экономической среды и демонстрации стойких позиций на целевых рынках. Уточнена сущность понятий «финансовая безопасность», «стратегия», «стратегия управления», показаны многоаспектность и многоплановость этих определений. Обоснована необходимость формирования стратегии управления финансовой безопасностью предприятия, что будет способствовать продуцированию эффективных управленческих решений в финансовой сфере деятельности предприятия и станет основой для развития предприятий машиностроения в условиях нестабильной и переменчивой среды в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: финансовая безопасность, стратегия, управление, стратегия управления, предприятия машиностроения.

UDC 330.342

Tatyana V. Oleksiuk – post-graduate student, Department of Economic Cybernetics and Marketing Management, National technical university “Kharkiv Polytechnic Institute”. **Financial safety of engineering enterprises as a trend of strategic management.** The article is devoted to studying the theoretical aspects of forming the strategy of financial safety management at the engineering enterprises, aimed at the adequacy of administrative measures to the internal and external changes of the economic environment and keeping steadfast stances in the target markets. Essence of the concepts «financial safety», «strategy», «management strategy» is specified, the multi-aspect and multi-dimensional nature of these definitions is demonstrated. On this basis, the necessity of forming the strategy of the enterprise’s financial safety management is grounded, which will facilitate making the efficient administrative decisions in the financial sphere of the enterprise activity and create the basis for the engineering enterprises development in the conditions of unstable and changeable environment in the long-term prospect.

Key words: financial safety, strategy, management, strategy of management, engineering enterprise.